

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

JUTRA

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Tel. uredn. 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglasa sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

Zakaj Bilbao

V nedavnem uvodniku smo prikazali prava, silno zanimiva ozadja španske državljanske vojne, ki segajo v kompleks mednarodnih kapitalistično gospodarskih ter predvsem nemško laških oboroževalnih in gospodarsko industrijskih interesov. To, kar doživlja danes Španija, je značilen odraz laško nemških teženj v mrzlični preskrbi s surovinami, ki so pomembne važnosti pri izvajanju vojno industrijskih načrtov. Toda ob poteku španske državljanske vojne, premikanju odločilnih front, spreminjanju strateških načrtov se interesantno odražajo tudi druga ozadja, ki segajo na širša področja, kjer se žarko prikazujejo konture spretne britanske politike ter svojevrstnosti britanskega reagiranja.

Reakcije britanske politike so posebne vrste. Nikdar niso udarne, pokončevalne. Nikdar ne bi britansko reagiranje beležilo n. pr. almerijskega eksempla, ki so si ga te dni privoščili Nemci. Tipično britanska metoda prisluškovanja in odgovarjanja ima svojo oblikovano tradicijo. Britanski prijemi segajo skoro izključno na gospodarsko torišče. Ta britanska specialiteta se javlja tudi v reakciji na impulzivnost ter vznemirljivost rajhovske politike v zadnjih letih in na nemško oboroževanje.

V prvi etapi povojnega reševanja razoroženega oziroma oboroženega problema je šla angleška taktika za tem, da s svojim zgledom pomiri ves svet! Velika Britanija je bila do nedavna med najmanj oboroženimi državami. V svoji drugi etapi, ki se je nedolgo tega utrnula, je skočila na popolnoma nasprotni tona: Anglija se nahaja trenutno v štadiju grandioznega oboroževanja. Toda to je samo eden konec palice, ki si jo je bila pravočasno preskrbela. Drugi konec pa ima svojo posebno obliko: oboroževanje na surovinah revne Nemčije in deloma tudi Italije spodbuja s čisto preprosto, enostavno metodo, ki je v tem, da razpoložljive zaloge surovin, ki prihajajo prvenstveno v poštev, nakupuje vsepovsod tam, kjer takšne rude imajo. V poštev prihajajo predvsem Rusija, Švedska in Norveška. Anglija je z bliskovito kretnjo segla v vsa ta tri središča železne rude, brez katere si oboroževanja niti misliti ne moremo.

V nekaterih svetovnih in zanesljivo poučenih listih je izšla vest, da je kupila Anglija v Rusiji vso trenutno za prodajo razpoložljivo zalogo železne rude v iznosu pol milijona ton. Z druge strani je znano, da je Anglija v iste svrhe navezala zadevna pogajanja s Švedsko in Norveško. Ta pogajanja, katerih smisel je bil, da kupi Anglija od Švedske in Norveške celotno produkcijo železne rude, so se po informacijah sedaj uspešno zaključila in ves ostali svet se je šele sedaj znašel pred presenetljivo okolnostjo, da za precej dolgo dobo ne more računati z bogato švedsko in norveško produkcijo železne rude. S to odlično britansko šahovsko potezo je prvenstveno prizadeta Nemčija, ki ima malo rude in še ta je slabše kvalitete. Ni treba posebej opozarjati, kaj pomeni to v oboroževanju; na preizkuševališču španske vojne se je jasno izkazala manjvrednost nemških tankov radi slabše kakovosti materiala.

Ravno iz te perspektive pa prihaja pojasnilo na vprašanje, ki si ga je nedvomno skoro vsakdo postavil ob nenadni premaknitvi odločilne fronte izpred Madrida pred — Bilbao. Zakaj Bilbao...?

Z navedenimi britanskimi potezami, ki

Rajhovske vojne ladje drvijo v španske vode

BERLIN, 4. junija. Po nalogu poveljstva nemške vojne mornarice sta odpluli iz kletske vojne luke dve torpedovki. Ostale vojne ladje so pripravljene na odhod. Ob tej priliki piše »Berliner Lokalanzeiger«: »Nemčija ne bo čakala zaključka diplomatskih preprirov v Londonu, ki se zategujejo v brezkončnost, marveč hoče sama prevzeti zaščito svoje zastave.«

Edinstveno grandiozna zračna bitka nad gudarramskimi gorami

ST. JEAN DE LUZ, 4. junija. Nad gorskimi predeli Guadarama se je razvila grandiozna zračna bitka med valencijskimi in francoskimi lovskimi in bombarderskimi letali. V teku te bitke je bilo zrušenih skupno 22 letal. V bitko, ki se je vsebolj širila, so posegle tudi strojnice s francoskih in republikanskih pozicij na Guadarami in kmalu zatem tudi protiletalske baterije, ki so pa kmalu morale ustaviti ogenj, ker so se letala v višini preko 2000 m tako zapletala in zamešala, da je grozila nevarnost streljanja na lastna letala. Tako je bila vsa fronta pri Guadarami v stanju, da spremlja faze te velike bitke, ki je trajala nad eno uro. Vsa-

kih pet minut se je videlo, kako se ruši kakšno republikansko ali francosko letalo v ognju. Po vestih iz Mallorce so republikanska letala ponovno bombardirala mesto Palma de Mallorca. Ob tej priliki je bilo ubitih 20 meščanov, ranjenih pa 34. Da razbremeni baskovsko fronto je pričel general Miaja severno zapadno od Madrida z veliko ofenzivo proti Segoviji in so republikanci prodrli za 4 km proti temu mestu, ki se že nahaja v zoni dalekostrelnega topovskega obstreljevanja. Tudi z baskovske fronte poročajo o uspehih Baskov, ki so pri Lemoni prebili obroč francoscev okrog Bilbao.

Horthy postane nekronani kralj Madžarske

BUDIMPEŠTA, 4. junija. V ospredju političnega zanimanja je trenutno zakon, predlog o razširjenju kompetence državnega upravitelja. Določbe novega zakona skega osnutka zajamčujejo madžarskemu

državnemu poglavarju moč in veljavo nekronanega kralja. Silno važna določba je ona, ki pravi, da bo državni upravitelj dobil pravico, da izrazi željo glede imenovanja njegovega naslednika.

Japonska postaja dežela „zlate sredine“

TOKIO, 4. junija. Predsednik vlade princ Konaye je izjavil dopisniku »Times«: Fašistični ali enostrankarski sistem ni Japonski potreben. Narodno zaupstvo je nespremenljiv del japonske ustave in narod ima pravico, da stranke ustanavlja. Situacija zahteva vlado, ki upošteva interese vsega naroda. Naš cilj mora biti evolutijski napredek v okviru ustave. Dežela zahteva reforme in te

more izpeljati vlada, ki ne more biti niti socialistična, niti fašistična. Zadeva mladih ljudi je, da prevzamejo to nalogo, nase in da vodijo Japonsko lepšim časom nasproti. Ni se treba bati nikakršne vojaške diktature. Japonska vojska kot celota, respektira ustavo in vodilni princip japonske ustave je sodelovanje vseh razredov pod mikadovo avtoriteto.

Na položaj „rdečega Napoleona“ bivši caristični častnik

PARIZ, 4. junija. Bivši caristični častnik grof Ignacije je imenovan za inšpektorja vseh sovjetskih ruskih vojnihi sil in

je včeraj odpotoval z letalom iz Pariza v Moskvo. To mesto je preje, kakor znano, zavzemal maršal Tuhačevski.

Romunija dobi francoske bombarderje „Block 210“

BUKAREŠTA, 4. junija. Minister za letalstvo Radu Irinescu se je vrnil iz Pariza ter je izjavil novinarjem, da je imel več konferenc s francoskim letalskim ministrom Pierre Cotom, ki prispe v Bu-

karešto dne 21. t. m. z letalom. V njegovem spremstvu se nahaja 6 francoskih bombarderjev tipa »Block 210«. Romunska vojska bo v bodoče oborožena s temi letali.

naj v pomanjkanju železne rude ter preprečenju možnosti nakupa po Nemčiji — in event. tudi drugih državah, — se je namreč iznenada povečal pomen bilbajskih rudnikov, ki imajo svoj svetoven sloves. Bilbajski železni rudniki se namreč še vedno nahajajo v rokah in oblasti valencijske vlade. Znano je, da je španska železna ruda med najkvalitetnejšimi na svetu in da je bil Bilbao od nekdaj vodilne važnosti za določanje cen železnih rud. Kaj če bi spretna britanska roka tudi tukaj izvedla svojo »rušado«? Zamuda vsakega trenutka bi v danem položaju utegnila povzročiti usodne posledice za Franca in nemara tudi za Italijo ter Nemčijo, ki menda ne gledata brezbrizno na bilbajska železna bogatstva.

Točen odgovor na postavljeno vprašanje »Zakaj Bilbao« na nudi sledeče pojasnilo v krogih težke industrije dobro znane osebnosti, ki se tiče razjasnitve trenutnega španskega položaja: Čim se je doznalo, da je Anglija odkupila celot-

no proizvodnjo železne rude od Švedske do Norveške, je general Franco takoj spremenil vojni načrt ter je, mesto da osredotoči vse svoje vojne sile na madridski fronti, krenil pogled na Bilbao. — Glavni cilj so bogati rudniki železne rude. Če bi se namreč posrečilo Francu, da zavzame Bilbao, potem je s tem rešil finančno stran državljanske vojne, ker se danes v dobi mrzličnega oboroževanja plačuje železna ruda kakor samo zlato. Ta osebnost pa je pozabila pristaviti, da bi svet utegnil v tem slučaju doživeti svojevrstno zanimivost, da bi bili pri Francu najbrže v tem slučaju odločilni razlogi večje koristi in da bi morebiti tudi bilbajske zaloge skupila — Anglija, če bi bilbajsko železno rudo nadplačala. Takšna interesantna reč bi potemtakem utegnila posvedočiti tudi rajhovskim in laškim vodilnim krogom globoko resničnost tistega znanega izreka: der Mohr...

Pobrežki

Ustava in — skloni

Pod tem naslovom objavlja osrednje glasilo JRZ beograjska »Samouprava«: Proučavajoč razne ustavne načrte naših političnih intelektualcev, je nastala v glavi nekega našega dobrega srednjošolskega profesorja pravcata zmešnjava. Ker pa ima v svoji gimnaziji ves dan posla s skloni, je tudi to ustavno vprašanje formuliral in ukroil v nekoliko sklonov po svojem laičnem pojmovanju. Po tej svoji formulaciji pojmuje on naše ustavno vprašanje ter njegovo rešitev sledeče:

Prvi sklon: narodno in državno edinstvo s centralističnim sistemom.

Drugi sklon: oblastne ali razširjene banovinske samouprave ter državno edinstvo.

Tretji sklon: politična dekoncentracija z banovinskimi sveti.

Četrti sklon: popolna banovinska avtonomija s svojo zakonodajo in skupni parlament, v katerega pošiljajo banovine svoje delegacije.

Peti sklon: federacije plemenskih edinic z navidezno prestolnico v Beogradu.

Šesti sklon: trializem.

Sedmi sklon: konfederacija.

Sreča da ni — osmega sklon. »Samouprava« pozablja k temu važen pristavek, ki ga pa zaenkrat ne moremo ponatisniti.

Selniška senzacija

»Jutro« poroča v št. 125 dne 2. t. m.: »Na Telovo so doživeli farani Selnice ob Dravi svojevrstno reč. V telovski procesiji so namreč prvokrat po prevratu zopet zablesteli z zastave selniških »veterancev« emblemi, znani s praporov nekdanjih avstrijskih veteranov. Prapor so nosili v procesiji z vednostjo selniškega župnika, ki je, radi tega povprašan, dejal, da je treba ustreči tudi nemškim vernikom in da se ni treba niti najmanj razburjati, ker je zadevo itak prijavil sreskemu načelstvu in knezoškofijskemu ordinariatu v Mariboru, ki pa nista ničesar odgovorila, radi česar da ne more biti radi tega nikakršnega vznemirjanja...«

Jesenice — Zenica

Ljub. »Nova Pravda« piše: »V Zenici se gradi najmodernejša in največja železarska veleindustrija. Izdelovali bodo prav vse, kar spada v to stroko. Vso liferacijo strojev in instalacijska dela izvršuje nemška veleindustrija Krupp, ki se bližajoče svojemu zaključku in bo pričela ta velika tovarna obratovati, ki je po velikih večini v državnih rokah. Bojazen za obstoj in nemoten razvoj naše železarske industrije na Jesenicah ni brez podlage, če se pomisli, da bo tovarna v Zenici kot državno podjetje gotovo uživala razne bonitete in privilegije, ki jih privatna železarska industrija ne bo deležna. Ministrski predsednik dr. Stojadinović je ob priliki obiska v Zenici med drugim izrekel besede, da se blagodejen vpliv te industrije kaže že sedaj, ko še ni v popolnem obratu za Zenico in okolico. Bojazen za Jesenice ni brez podlage.«

Pobrežki utrinki

Na Pobrežju imamo vedno svoje posebne reči. Tudi proslavitev majniške deklaracije je bila nekaj posebnega. Iz peščice udeležencev spreveda so se slišali tudi vzkliki »Doli z Volkom«, ki so na svojevrsten način »povzdignili« proslavno prireditev in skoro povzročili, da bi peščica udeležencev zdrknila na doslovno dva tuceta hripavih vzklakarjev. Takšne reči niso v hasek in korist velikim stvarcem. — Pobrežani.

Domani razgledi

Ognjeni kest marenberških „slavčkov“

Novi mladinski pevski zbor, »Marenberški slavčki«, bo v nedeljo dne 6. junija prvič samostojno nastopil ter pokazal marenberžanom uspehi dolgega, vztrajnega in požrtvovalnega vežbanja. Ob priliki pevske vaje sem stopil k voditelju, dirigentu in ustanovitelju zbora, šolskemu upravitelju g. Božidarju Tomažiču, ki mi je rade volje dal odgovore na stavljenja vprašanja. Med nama se je razvil prično sledeči razgovor:

Kako si prišel na idejo, da si ustanoviš mladinski pevski zbor?

Ko sem lani meseca oktobra nastopil službo v Marenbergu, sem predvsem opazil, da se v tem obmejnem kraju prav malo poje. Petja ni slišati pri delu, niti v gostilnah, niti doma. Zato sem takoj sklenil vcepiti šolski mladini ljubezen do lepe naše narodne pesmi. Prvi poskusi ob priliki sokolske akademije lani 1. decembra so me uverili, da bi se lahko v tem kraju ustanovil mladinski zbor.

Kako si si izbral pevce in kako si z njimi zadovoljen?

Prvotno sem izbral pevce iz 4., 5. in 6. razreda, pozneje sem še pritegnil nekatere iz 3. razreda tukajšnje šole. Kakor je navadno pri vsaki novi stvari, se je tudi tu pokazalo pri deci v začetku veliko zanimanje, ki pa je sčasoma pojemalo. Glavno krivdo tega pojava je prisoditi staršem, ki se za petje niso zanimali. Od prvotno prijavljenih 65 jih danes poje z veseljem in z izredno vstrajnostjo še 43. Ostali so odpadli radi zgoraj navedenega vzroka, deloma pa tudi radi tega, ker so gotovi ljudje smatrali, da bo redno petje vzgajalo deco v preveč zavedne Jugoslovane.

S kakšnim programom misliš nastopiti in kakšen je glasovni material?

Za ta prvi koncert, ki se vrši pod okriljem Rdečega križa, sem izbral predvsem narodne lahkepevne pesmi, z namenom, da jih deca lahko poje tudi izven šole. Tako imam v programu zastopane Adamiča, Pregla, Volariča, Varlamova in še druge skladatelje, vsega 17 pesmi. Del sporeda sem posvetil koroški, del pa Soči. Glasovni material je

prav dober, nekaj je tudi odličnih glasov, ki se bodo predstavili publiki kot solisti v »Divji rožici«, »Sarafanu« in raznih koroških narodnih. Želel bi le, da bi mi ta kader najboljših pevcev ostal zvest tudi po izstopu iz šole.

Kakšne uspehe si imel s svojim prejšnjim zborom v Zetalah?

Moj bivši mladinski zbor v Zetalah je bil na dostojni, lahko rečem umetniški višini in je dobil popolno priznanje in odlično oceno ob priliki tekm mladinskih zborov v Ljubljani 2. in 3. junija l. 1934. V ocenjevalnem odboru so takrat bili gospodje Hubad Matej, Adamič Emil, Osterc Slavko in Ukmar Vilko. Nastopali smo v glavni sezoni kot redni gostje v zdravilišču Rogaška Slatina skozi 6 let, leta 1935. celo dvakrat v sezoni. Dasi ravno so tvorili publiko po večini Madžari in Nemci, je imel zbor vsakokrat prodoren uspeh ter so mu izrekli čestitke mnoge visoke domače in tuje osebnosti, med njimi kraljevi namestnik dr. Perovič, senator Hribar ter razni hrvaški, srbski in bolgarski skladatelji.

Kakšne načrte imaš za bodočnost?

Bodočnost zbora leži predvsem na moralni opori pri sedanjem prvem samostojnem nastopu. Prepričan sem, da bodo mladi pevci vztrajali na sedanjem požrtvovalnem vežbanju, če bodo našli razumevanje med domačini, posebno pa, če bi videli med poslušalci tudi goste iz drugih krajev, ter videli, da javnost ceni njihovo delo, ki je predvsem za izboljšanje jezika velikega pomena. Sedaj, ko bo zbor prestal svoj »ognjeni krst«, se nameravam lotiti tudi težjih narodnih in umetnih pesmi. Pri izbiri zadnjih bom silno previden in izbral le to, kar bo duševnemu nivoju pevcev res primerno. Smatram namreč, da mora pevec pesmi, katero poje, ne samo razumeti, ampak tudi doživeti, ker le potem pesem z dirgovitimi odstopi ne umre, ampak živi dalje, ne samo v dušah otrok, ampak preide tudi med narod. To bi bilo vse, kar sem ti nameraval povedati, ostalo pa boš videl in slišal. — Kolar Vilko.

radi žrtvujejo za sokolsko deco in naraščaj. Zdravo!

Zmagovit pohod obmejnega Sokolstva na Št. Ilj. K našemu poročilu o lepo uspelem okrožnem izletu mariborskega Sokolstva v Št. Iljo dodajemo naknadno, da je bilo vodstvo zleta in izvedba telovadnega nastopa v rokah agilnega okrožnega načelnika br. Vita Cilenška in neumorne načelnice s. Zlate Zimičeve. Oba sta odlično izvedla vso organizacijo tega zleta in imata nedvomno glavno zaslugo za prodoren uspeh sokolske manifestacije v Št. Ilju.

Sportna gibanja

Razpis cestne dirke za junijsko prvenstvo Mariborske kolesarske podzveze, ki se vrši dne 13. junija 1937 na progi Maribor km kamen 1 — Marenberg km kamen 41 in nazaj po isti poti. Dolžina proge znaša 80 km. Start ob 7. uri zjutraj na Koroški cesti pri km kommu 1. Cilj istotam. Garderobe da na razpolago iz prijaznosti SK Maraton, od koder krenemo na start. Startati smejo samo dirkači, člani klubov mariborskega podsaveza, ki so pravilno verificirani za leto 1937. Startati sme od vsakega kluba le pet dirkačev. Prvih pet plasiranih dirkačev pride v poštev za prvenstvo države. Vozi se na lastno odgovornost po cestno policijskih predpisih in po tehni. pravilniku KSKJ. Kolesa morajo biti opremljena z dobro zavoro in zvonom. Za dirko so razpisana tri darila in tri kolažne. Koturaški podsavez Maribor.

Gospodarske beležke

Koliko bo investirane v dravski banovini iz posojila za finansiranje velikih javnih del. V ministrstvu za gradnje je bil do konca leta 1936 za javna dela predviden kredit v iznosu 578 milijonov dinarjev, dočim je stvarno odobrenih le 442.566.641 Din. Od tega zneska odpade na dravsko banovino Din 30.135.747,57, v kateri vsoti so vračunani stroški za modernizacijo državne ceste Št. Ilj—Maribor v znesku 4.876.652,36 dinarjev. Za javna dela v resoru ministrstva za promet je predvidenih 234 milijonov Din, dočim je bil odprt kredit za 217 milijonov 321.927 Din. Od tega zneska odpade na dravsko banovino na gradnjo železniške proge Sv. Janž—Sevnica 26 milijonov 760.200 dinarjev. Od celokupnega zneska, ki je bil v letu 1936 na razpolago za gradnje cest in železnic, in sicer 812 milijonov Din, pride na dravsko banovino 56.895.947,57, to je približno petnajsti del.

Ptujске novice

Živinski in svinjski sejem v Ptuj.

Dne 1. junija t. l. je bil na ptujskem sejmu običajni živinski sejem, ki je pokazal sledečo sliko: prignanih je bilo: volov 74, krav 563, bikov 17, juncev 63, telic 113, telet 6, konj 129, žrebet 16, skupaj 981 komadov živine. Prodanih je bilo: volov 38, krav 190, bikov 11, juncev 16, telic 51, telet 1, konj 35, žrebet 7, skupaj 349 glav živine. Prodanih je bilo: pri volih 4,50 do 5,50 Din, pri kravah 2,50 do 4 Din, pri bikih 4 do 5 Din, pri junčih 3,80 do 4 Din, pri telicah 4 do 4,50, pri teletih 4 do 4,50, vse za kg žive teže. — Konji so se prodajali po 1000 do 6000 Din žrebeta 1100 do 2500 Din. — Svinjski sejem 2. junija pa je bil kakor sledi: prignanih je bilo svinj 97, prascev 259, skupaj 356 ščetinarjev. Prodanih je bilo 66 rilcev. Cene so bile: Pri prascih od 6 do 12 tednov starih 70 do 120 Din eden, pršutarji 6,25 do 6,50, plemenske svinje 5,50 do 6 Din, vse za kg žive teže.

Sport. Ptujski sportni klub »Drava« ima v nedeljo zanimivega gosta in sicer SK »Viktorijo« iz Ivanca. Tekma obeta nuditi dober sport, ker sta oba kluba v dobri formi. Tekma se vrši ob 5. uri popoldne na igrišču Drave.

Polješke novice

Vsem hišnim posestnikom iz Pobrežja. Vsi hišni posestniki se opozarjajo, da so po zakonu dolžni vsako spremembo svojih stanovančev občine v roku 24 ur prijaviti uradu po uradno predpisani tiskovni listi.

General Mola smrtno ponesrečil

Poveljnik francoskih čet na baskovski fronti general Mola se je skupno s svojim pribočnikom in dvema višjima generalštabnima oficirjema dvignil s trimotornim letalom nad Bilbao. Pri tem pa je letalo zašlo v meglo, tresčilo na tla in pokozalo pod seboj generala Mola, njegove spremljevalce in oba pilota. Njegova smrt je povzročila veliko škodo ter izgubo v vrstah francoskih častnikov, saj je bil general Mola med najsposobnejši častniki generala Franca.

Vse greške bo urad strogo kaznoval.

Vse lastnike psov opozarjamo, da je tudi za občino Pobrežje odrejen strogi pasji zapor. Psi morajo biti na ulici priklenjeni na vrvice z nagobčnikom, doma pa na verigi priklenjeni.

Novice z Boča

Poročali smo že, da je Boč pred gradnjo planinskega doma. Vodstvo akcije je prevzel upravni odbor planinskih podružnic Rogaška Slatina in Poljčane, ki že od leta 1930 skupno delata za dobrobit postojank na Boču. — Pod vodstvom predsednika ravnatelja zdravilišča Rogaške Slatine g. Gračnerja sta se preteklo nedeljo sestali obe podružnici na Boču, kjer so se skupno določile smernice bodočega dela, ki se tiče predvsem gradnje nove planinske postojanke. Navzoči odborniki so si ogledali v poštev prihajajoče zemljišče. Čim bo definitivno urejena zadeva s stavbno parcelo, se bo gradnja postopoma pričela.

Studenške novice

Obžalovanja vredni slučaji. Marsikaj smo Studenčani že videli in na marsikaj smo že pripravljani, in vedno doživimo kaj novega, četudi žalostnega. Dne 2. junija proti večeru smo opazovali na Radvanjski cesti neko do skrajnosti pijano žensko z dva meseca starim otrokom v naročju. Ubogi otrok! Priporočali bi županstvu oziroma varstvenim organom, da bi se za to pobrigali, in da bi se v bodoče takšni slučaji skušali preprečiti. — Več Studenčanov.

Okvir možne skromnosti

V angleški spodnji zbornici je bila sprejeta kraljeva civilna lista s 199:123 glasov. Proti sprejetju liste so glasovali predvsem člani delavske stranke, ki so v svojih govorih izrazili zahtevo, da kraljevska družina čimbolj poenostavi svoje življenje ter da živi v okviru možne skromnosti.

Čudežna moč »seruma resnice«

Odslej bodo govorili zlačinci samo resnica...

Ko čitamo poročila o zasliševanjih vsemogočih krivcev, se mnogokrat čudimo izjavam obtožencev, ki opisujejo svoja dejanja, radi katerih so prišli pred stol pravice. Vse drugače bomo sodili, odkod te izjave, če vemo, da je dana danes oblastvom možnost, da podvržejo obtoženca tik pred zasliševanjem gotovi fizično-psihološki negi, ki odvzame zaslišavanemu zločincu vso svobodo volje.

V ameriškem kazn. zavodu dr. R. C. House so napravili nešteto poizkusov, kako čim lažje in čim hitreje odvzeti zločincem njihovo voljo in kako jim omrtviti možgane. Učinek, ki so ga v teh poizkusih dosegli z različnimi injekcijami s scopolaminom, to je z neko svojevrstno iz ahravne pripravljeno tekočino, je bil

naravnost presenetljiv. »Pacientu«, kateremu vbrizgajo to tekočino, otrpnejo možgani in odgovarja na vsa vprašanja takorekoč podzavestno, ne da bi pri odgovorih sodelovali možgani. Izmed 100 poizkusov je bilo po sedanjih statistiki najmanj 50 pozitivnih. Znanstveni zavod mestne policije v Washingtonu je te izsledke kaj kmalu izrazil v svoje svrhe. Uspehi, ki so bili na tem polju doseženi so naravnost presenetljivi in je sedaj mogoče izslediti marsikatero zakrknjenega zločince, ki trdovratno vztraja pri svojih trditvah.

Pozitivne uspehe novega načina zasliševanja nam ponazarja sledeč primer: V nekem stanovanju so našli zjutraj umorjenega moškega. Žena umorjenega

je venomer zatrjevala, da je njen mož nedvomno izvršil samomor. Policija pa je šla preko teh domnev in aretirala nekoga pokojnikovega znanca, ki pa je naravnost vsako krivdo odločno zanimal. Po injekciji s scopolaminom omamljen je še nadalje zatrjeval svojo nedolžnost. Ko so ga pa vprašali, kaj je napravil z onim samokresom, je prišla nepričakovno na dan izjava, da je vrgel samokres v reko in da je umorjenega pokril z listjem. Ko so isto vprašanje ponovili, je sledil povsem drugačen odgovor, da je samokres zakopan po nekem drevesom. Uspavane zločince so nato prebudili in vsa vprašanja ponovili. Mesto odgovora je postal osumljeni smrtno blede in ni dal na nobeno vprašanje odgovora. Na ta način

je ameriška policija izsledila nepojasnjen dvojni umor.

Poizkusi z novim »serumom resnice« se nadaljujejo, ker hočejo oblastva dosežanje uspehe še izpopolniti do take višine, da bo trajala učinkovitost injekcij delj časa nego doslej. Kakor se zdi bo znanost tudi na tem polju v najbližnji dobi dosegla take uspehe, da bo nad njimi strmel ves svet. Odslej naprej bodo vsem zločincem pred zasliševanjem vbrizgali v njihovo kri »serum resnice«, ki jih bo prisilil k resničnim in verodostojnim izjavam. Zločinec bo povedal vse ne da bi se sam tega zavedal, tako kakor se je v resnici dogodilo. Je to prvi slučaj, da se je znanstvenikom posrečilo izvesti zasliševanje zločincev z izključitvijo delovanja možgan.

Praktičen.

»Tetka, doktor Rajko je pravi častilec. Ko mi je povedal, da me ljubi, me ni vprašal, če sem nedolžna, ampak če nisem zadolžena.«

Mariborske in okoliške novice

Občni zbor »Kladivarjev Jugoslavije«

Nedavno se je vršil ob lepi udeležbi članov iz Maribora in okolice občni zbor tukajšnje organizacije jugoslovanskih vojnih dobrovoljcev. Zbor je otvoril poslovni voditelj podpredsednik organizacije gosp. Bogdan Pogačnik, ki se je v toplih besedah spomnil predvsem umrlega predst. organizacije, nepozabnega dr. Ljudevita Pivka, in istotako pred kratkim premrlega v Mariboru dobro znanega prijatelja Slovencev čehoslovaškega polkovnika dr. Karela Freje. Globoko potrli so vsi navzoči počastili spomin pokojnih tovarišev. Sledeča poročila funkcionarjev so pokazala vse težave, s katerimi se morajo tudi danes še boriti vojni dobrovoljci v svobodni Jugoslaviji. Vzlic temu se pa naši dobrovoljci, svesti si dolžnosti, ki jih imajo tudi še v svobodni državi, ne odrekajo delu in borbi, temveč se pripravljajo k novim poletom. Posebno živahno gibanje se opaža med Slovenci, jugoslovanskimi dobrovoljci, ki skušajo z vsemi silami ohraniti mlajšim generacijam delež, katerega so si za svoje osvobodjenje pridobili tudi Slovenci.

Občni zbor je z odobravanjem vzel na znanje poročila funkcionarjev in je soglasno odobril smernice, ki naj bodo dalje organizaciji nov polet. V novo upravo so bili izvoljeni: za predsednika Grčar Viktor, bivši mariborski župan, za podpredsednika Pogačnik Bogdan, bančni ravnatelj, za tajnika Puks Stepan, magister, za blagajnika Želé Andrej, železniški uradnik, za odbornike: Španger Vekoslav, učitelj, Lenard Rado, trgovec in Voštar Nace, profesor, za namestnika pa Faganeli Anton, učitelj, in dr. Brenčič Radovan, upravnik mariborskega Narodnega gledališča. V nadzorstvo so bili izvoljeni: za predsednika dr. Trstenjak Al., predst. mestne policije, za člana nadz. ing. Vidic Nace, upravnik delavnic Jug. drž. železnice, in inž. podp. Cener Vekoslav, kom. inž. podoficirske šole, za namestnika pa Marič Adam, carinski posrednik in Kolšek Vinko, železniški uradnik. Po obnem zboru so se vsi prisotni dobrovoljci podali korporativno na pobreško pokopališče, kjer so se skupno poklonili na grobih tam pokopanih svojih tovarišev.

Gledališki igralci upravniku dr. Brenčiču ob 15 letnici upravljanja

Te dni je poteklo 15 let, odkar je upravnik g. dr. Radovan Brenčič prevzel vodstvo Narodnega gledališča v Mariboru. V tem svojstvu je izkazal mnoge sposobnosti in obilo vztrajnosti pri delu za obstanek in razvoj našega obmejnega gledališča. Da primerno počasti in proslavi ta jubilej, se je danes dopoldne zbra-

lo članstvo tuk. Narodnega gledališča ter v prisrčni slovesnosti počastitve tega jubileja izročilo svojemu upravniku krasen šopek in spominski album. Zasluge, ki jih ima upravnik dr. Brenčič za mariborsko gledališče, pa je v posebnem nagovoru podčrtal predsednik tuk. Združenja gledaliških igralcev režiser J. Kovič.

Izdane ter izbrisane obrtne pravice

Seznam v mesecu maju 1937 izdanih in izbranih obrtnih pravic vsebuje: Izdanih: Šterbal Martin, trgovina z usnjenimi izdelki, usnjem in tapetniškimi ter torbarskimi izdelki na drobno, Trg Svobode 6, Breznik Franc, dimnikarska obrt v III. dimnikarskem ometalnem okolišču, Glavni trg 13, Pečenko Andrija, mehanjski posli, Aleksandrova c. 40, Nedelko Maks, trg. z motornimi vozili in priborom na drobno, Aškerčeva ul. 11, Holnik Jernej, trg. z motornimi kolesi na drobno, Frančiškanska ul. 13, Jelenc Ciril, trg. s starimi stvarmi, Koroška c. 17, Koštomaj Franjo, brivec, Mlinska ul. 8, Vezjak Viljem, strojno pletilski obrt, Splavarska ul. 6, Kieser Ludvik, trg. z fotografskim materialom na drobno, Vetrinjska ul. 30, Novakovič Nikola, brivec, Aleksandrova c. 61, Černigoj Evgen, izdelovanje pralne vode, Vojašniška ul. 21. Izbrisanih: Komnenič Gabro, postavljanje strel vodovodov, Vojašniška ul. 18, Jarc Marion, engro trgovina z jeklom in jeklenimi izdelki ter zastopstvo »Poldi« jekla pod imenom: »Jugojeklo«, lastnik M. Jarc, trgovina jekla in jeklenih izdelkov in zastopstvo »Poldi« jekla, Gospodarska ul. 11, Merlak Kvirin, trg. z ogljem in premogom ter drvami, Kopališka u. 20, Novakovič Nikola, podružnica brivskega obrta, Aleksandrova c. 61.

Posestno gibanje. Posestnik Viktor Andrejek je prodal industrijo Francu Skofu parcelo in hišo na Meljski cesti št. 58 za 225.000 dinarjev.

Himen! V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Nass Friderik, mehanik, Pekel 3, in Štefanija Friškovec, delavka, Koroščevo 2; Viktor Bevk, oskrbnik vinogradov, Gruškovje 57, in Širovnik Marija, kuharica, Zakl 38, župnija Sv. Trojica v Halozah; Rožanc Jurij, kurjač, Slovenska ulica 18, in Javornik Vincencija, kuharica, Slovenska 18; Kralj Vladislav, uradnik MP, Sodna 25, in Pfeifer Danica, absolventka Trgovske akademije, Gosposka 46. Nerat Alojz, delavec, Poljska 12, in Leš Ivana, tovarniška delavka, Jezdarska 8; Marovt Ludovik, ključavničar dr. žel., Tezno, in Žugman Ljudmila, posestnikova hči, Tezno; Brkljačič Jožef, tkalec, Stritarjeva 29, in

Orlak Zofija, hči izvoščka, Stritarjeva 29; Arčon Bernard, zidar, Pobrežje, in Paveli Frančiška vdova Karner, gostilničarka Pobrežje; Jerman Anton, čevljar,ški pomočnik, Zg. Radvanje, in Žanko Frančiška, delavka, Zg. Radvanje. Počtočnik Jakob tkalec, in Dvoršak Barbara, delavka, Meljska 59. Obilo sreče!

Iz učiteljske službe. Premesčena sta Draga Kopelnik iz Jarenine na Tezno pri Mariboru ter Marija Deskovič iz Bakovcev v Mursko Soboto. Upokojena pa je Marija Kumer v Mariboru.

Smrtna kosa. V tukajšnji bolnišnici je umrla 51letna soproga pekovskega mojstra Ana Glasa. — Zalujočim naše toplotno sočutje.

Razstava malih živali otvorjena! Včeraj popoldne je bila otvorjena na verandi pivovarne Union II. razstava domačih malih živali, organizirana po tuk. Društvu rejcev malih živali. Otvoritvene besede je spregovoril društveni predsednik g. Uršič. O razstavi še poročamo.

Odobren statut v stalnem turističnem odboru. Mestno poglavarstvo razglasa, da je minister notranjih poslov z odlokom z dne 30. 4. 1937 odobril statut o stalnem mestnem turističnem odboru, ki ga je sprejel mestni svet na svojih sejah dne 23. 4. 1936 in 15. I. 1937. Statut je javnosti na vpogled v mestni predstveni pisarni, Rotovski trg 1, ter stopi v veljavo ozidoma dobi obvezno moč 15 dan po razglasitvi.

Akademija vojnih dobrovoljcev. Ob priliki izida spominske knjige jugosl. vojnih dobrovoljcev »Dobrovoljci-Kladivarji Jugoslavije« se bo vršila v ponedeljek, dne 7. junija ob 20. uri v mariborskem Narodnem gledališču akademija ob sodelovanju recitatorke gđe. Elvire Kraljeve, solista Antona Faganelija in drugih oddelčnih članov mariborskega Narodnega gledališča.

Prekinitev avtobusne proge. Radi obnovitve ceste Maribor - St. Ilj ukinje Mestni avtobusni promet vožnjo med Mariborom in Pesnico v soboto dne 5. t. m. Ponovno obratovanje se bo objavilo v časopisih.

Rdeči križ na Pobrežju priredi v nedeljo 6. junija v Renčjevi dvorani ob 20. uri kmetško komedijo »Slaba vest«. Pridite, da se nasmejete.

Nočno lekarniško službo imata danes Albaneževa in Kónigova lekarna.

Izreden dogodek za ves naš narod pomeni izid monumentalne spominske knjige »Dobrovoljci — Kladivarji Jugoslavije«, ki bo prikazala delo in žrtve Slovencev, jugoslovanskih vojnih dobrovoljcev, za osvobodjenje in zedinjenje. Knjiga obsega 820 strani, vsebuje 450 slik in prikazuje na edinstven način žrtve Slovencev v krvavi borbi za njihovo svobodo. Ta gotovo najbolj znameniti dokument našega dela in trpljenja izročijo naši dobrovoljci javnosti na akademiji, ki se bo v izbranih sporedom vršila v ponedeljek 7. julija 1937 ob 20. uri v mariborskem Narodnem gledališču. Prepričani smo, da se bo vsak patriotično čuteči Mariborčan udeležil te značilne manifestacije jugoslovanske državne misli. Vstopnice se dobijo v predprodaji po dramskih cenah pri dnevni gledališki blagajni.

Jurje lahko vsak dobi v nedeljo na tomboli Sokola I. v magdalenskem okraju za Din 2.50. Prvorstno kolo, živčje, moko, obleke, srajce itd. Le pridno se gajte po tablicah, da vam ne bo žal. Sedeli boste lahko na klopih, znano je, da je pri nas vedno lepo in vse zadovoljno. Naš »Jadran« se tudi pripravlja z vso naglico, da bo vsem ustreženo in si boste tudi med odmorom lahko malo grlo osvežili. Plesišče je tudi pripravljeno za mladino, da se bo lahko malo razveselila! V nedeljo torej vsi v magdalenski okraj, k Sokolu I. Začetek ob 14.30, igra godba »Drava«.

Nova menjalnica. Kraljevska banska uprava in Narodna banka sta podelili g. Pečenku Andreju, lastniku Bančnega kom. zavoda v Mariboru, koncesijo za menjalnico valut. G. Pečenko bo izvrševal valutne posle v svojih dosedanjih lokalih na Aleksandrovi c. 40.

Motoklub Maribor. V nedeljo 6. junija t. j. skupni izlet v Ljubljano k dirki Motokluba Hermes. Start ob 5.30 na Glavnem trgu.

Tatje v pralnici. Gospodinja je stalno v skrbeh, kako bo varovala svoje dragoceno perilo. Ne dopušča, da bi se zlorabljala brisača, niti da se zamaže prt, nadzira otroke, da se ne bi valjali v blatu in prahu. In koliko še drugih skrbi! Uspeh pa je ta, da se njeno dragoceno perilo zelo pogosto prehitro raztrga. — Ako gospodinja preišče, kaj je vzrok tega predčasnega razpadanja perila, bo ugotovila, da je temu krivo pranje s slabim milom. Gospodinja, ki uporablja za pranje redno Schichtovo milo Jelen, se lahko pohvalijo, da je njihovo perilo trpežno ter vedno snežnobelo in čisto.

Namesčenci! Za nedeljo 6. junija predvideni izlet v Slov. gorice se na željo prijavljencev preloži na 20. t. m. DZAN Maribor.

Obešeni železničar v shrambi. Na Pragerskem so našli v stanovanju obešenega in mrtvega 53letnega železničarja Fr. Vindiža. Vindiž je prišel ob 7.30 iz službe domov ter ga je našel najstarejši sin pol ure pozneje v shrambi visečega na vrvi. Vsa prizadevanja, da bi očeta zopet spravili k življenju, so bila zaman, ker je bil Vindiž že mrtev. Žalostna smrt Franca Vindiža je zbudila splošno sočutje.

Kam? Brivec Emil Mareš je prijavil policiji, da je njegov 17letni vajenec Richard Lakner dne 2. t. m. popoldan odšel v obrtno šolo ter se še ni vrnil.

Zopet toplejše. V smislu dunajske vremenske napovedi za danes bo od časa do časa oblačno, ponekod morda tudi dež, temperatura se bo pričela dvigati.

Odobreno. Mestno poglavarstvo razglasa, da je minister notranjih poslov z odlokom z dne 10. V. 1937 odobril »Statut mestnih podjetij Maribor in njihovega upravnega odbora«, ki ga je sprejel mestni svet na svojih sejah dne 28. 5. 1936 in 15. I. 1937. Statut je javnosti na vpogled v mestni predstveni pisarni, Rotovski trg 1, ter stopi v veljavo oz. dobi obvezno moč z dnem razglasitve.

Grozna nesreča v Slov. goricah

Na cesti Osek - Sv. Benedikt v Slov. gor. se je dogodila grozna nesreča. Ko je avto prevoznika živine g. Semenčiča Franca iz Gor. Radgone vozil skozi Osek mu je nasproti prijel na konju Vogrin Lovrenc, posestnik iz Brengove. V neposredni bližini srečanja se je konj, ki je bil prej popolnoma miren, nenadoma splasil in v naslednjem trenutku se je zaletel naravnost v avto. Avto je konja z jezdecem podrl in peljal čez oba. Slika

Narodna gledališče

NARODNO GLEDALIŠČE.

Petek, 4. junija: Zaprt.

Sobota, 5. junija ob 20. uri: »Trije vaški svetniki«. V korist »Združenja gledaliških igralcev«. Izven.

Nedelja, 6. junija: Zaprt.

Ponedeljek, 7. junija ob 20. uri: »Dobrovoljska akademija«.

Obiščite jutri, v soboto predstavo v korist »Združenja gledaliških igralcev«. Igralci uprizore za svojo stanovsko organizacijo veseloigro iz kmetijskega življenja »Trije vaški svetniki«, ki nudi dve uri obilnega smeha in zabave. Uvažujte neutrudno delo igralcev med sezono in obiščite polnoštevilno to predstavo: Režijo vodi J. Kovič, glavne vloge igrajo Zakrajškova, Savinova, Kraljeva, P. Kovič, Nakrst in J. Kovič.

Prihodnji četrtek priredi ljublj. »Prolovčev vokalni kvintet« svoj koncert umetnih in narodnih pesmi.

Mrtvec v vodi. Včeraj popoldne okoli 16. ure je opazil neki delavec v tako zvanem Poševem grabnu, v bližini Mariborskega otoka v Dravi človeško truplo. O tem je takoj obvestil stražnika, ki je zadevo javil mariborskim reševalcem, ki so nemudoma odhiteli z rešilnim čolnom proti Mariborskemu otoku, kjer je ležalo v vodi človeško truplo. Ker ni bilo mogoče trupla na tem kraju spraviti na suho, so reševalci truplo prepeljali do brega na Schmidererjevem posestvu. Gre za okrog 45 do 50 let starega moškega, ki je po mnenju zdravnika dr. Zorjana, ležal v vodi 8 do 10 dni. Utopljenec je imel na sebi dolge črne spodnje hlače in srajco ter nizke črne čevlje s temnimi nogavicami. Truplo, ki je dolgo 180 cm, ima na podlehju desne roke vtetovirano »K.K.I.R. 14«, v gotici pa črke »A. M.«, pod tem pa nekako rožo. Verjetno je, da je truplo naplavilo Drava s Koroškega in sedaj poizveduje policija, kdo bi bil utopljenec. Truplo so prepeljali v mrtvašnico na pobreškem pokopališču, kjer bo da nes popoldne obdukcija, ker ni izključeno, da gre za žrtev zločina. To domnevo potrjuje velika rana na levici, kjer se vidi kost.

Bil je zločin! V zvezi z najdbo utopljenca pri Poševem jarku, o čemer poročamo na drugem mestu, se je ugotovilo, da ima neznan utopljenec na lobanji nuda rec, kar daje slutiti, da je bil vržen v Dravo.

Čemu so napisli? Na vseli sprehajalščih, ki jih je za naše razmere preteto malo in na potu proti kopališču, je nekdo postavil napise, da je tod prepovedano kolesarjenje itd. Ker pa nihče ne ve, kdo je izdal te prepovedi, se tudi nihče za nje ne briga in tako pač pride, da dnevno najmanj 200 kolesarjev vznemirja samo obiskovalce otoka, reči pa ne sme nihče nič, ker si zato še prav lahko ozmerjan. V nedeljo je brodarju nekdo povozil že več tednov staro gos, drugi par piščet, neki mamiči je zopet nekdo iz roke podrl na tla otročička in tako gre naprej ta mizerija. Če je občina izdala te prepovedi, kar najbrž tudi je, potem je tudi njena sveta dolžnost, da skrbi tudi za to, da se mladina držati red in postave. Pri nas se niti ne briga za predpise, dokler se ne zgodi kaka večja nesreča ali ne kličemo javno po odpomoči. Za danes stavimo torej samo vprašanje: Čemu so vsi ti napisi? — Opazovalec.

Tolažba.

»Pa zdrav ostani, ljubi moj. Ti bom že pisala, kadar bom kaj potrebovala.« Ljudi zabavati in kapucine dražiti je vendar dobro delo. Kar vidim jih moje ljube sobrate, kako se bodo po večerji v refektoriju bičali. Vsak udarec naj zapeče, kakor razbeženo železo.«

